

РАЗХОДКА С ВЛАК

Когато трябва да пътувам по работа или просто на разходка, почти никога не се колебая в избора си, дали това да стане с влак.

Вероятно защото имам много мили спомени от детството, свързани с пътуванията ми с влака с парния локомотив и силната свирка, преди влизане в тунел. Или пък причината са спомените от ученическите години, когато гостувах на приятелки през ваканциите, качвах се на влака и радостно пътувах към забавленията и игрите.

А може би моята любов към пътуването с железницата е свързана с факта, че село Никюп, където и сега живея, се намира на 10 км от най-близката гара и напълно естествено е да искаш да имаш нещо, което нямаш.

Началната точка на всяко пътуване с влак може да се осъществи или от съседното село Ресен – само с пътнически влакове, или от гара Горна Оряховица.

Избирам второто!

Конструирам програмата си така, за да мога да свърша служебните си ангажименти в София и да ми остане време за разходка из града, най-вече да отида до Националния археологически музей. Конкретната ми цел е лапидариума пред сградата на музея.

Част от уникалната за римския свят сграда Термоперипатос - отопляемо покрито пространство за разходки и разговори

И тук няма нищо случайно!

Вече споменах, че живея в с. Никюп. В землището на селото се намира Никополис ад Иструм, на латински Nicopolis ad Istrum. Името на римския град, разположен на 18 km северно от Велико Търново, по пътя за Русе и само на 3 km югоизточно от моето село, означава Град на победата при Дунав. Руините му са достъпни за посещение от ранна пролет до късна есен. Античният град се намира на левия бряг на река Росица, веднага вляво след моста на пътя Велико Търново – Русе. Основан е през 102 г. от император Траян в чест на победата на римските легиони над даките. Общата площ на града е 21,55 ха. Никополис ад Иструм и околността през античността са център на занаятчии, животновъди и земеделци, това е район, в който има богати села, имения на траки и римляни, т.нар. римски вили, тържища и пазари.

Градът се е намирал на важния за римската провинция Долна Мизия път от Одесос (съвр. гр. Варна) през Марцианопол (съвр. гр. Девня), към Мелта (съвр. Ловеч).

Никополис ад Иструм се проучва от археолозите още от 1900 г. Първите разкопки финансира българският княз Фердинанд. С това си дело той слага край на разграбването на каменния материал от града и използването му при строежа на пътища и мостове. Около десетина ценни архитектурни паметници с надписи на старогръцки език и детайли, по нареждане на княза, са превозени с каруци и натоварени на железницата от гара Ресен за столицата. Средното тегло на всеки паметник е около 500-700 килограма. Два от тях са поставени пред официалния вход на Националния археологически музей, като част от съществуващия и сега лапидариум. Акцията по пренасянето от Никополис към София е организирана и ръководена лично от началника на тогавашната Околия Велико Търново. Според инвентарните книги на музея паметниците са вписани и номерирани собственоръчно от княз Фердинанд.

И смятам, че читателят разбра, защо искам да отида точно там.

Избирам за тръгване 23 януари 2020 г.с начална точка Горна Оряховица и цел централна гара София. Пътувам с БВ2602 "Златни Пясъци", бърз влак със задължително запазено място! Влакът тръгва в 11:10 ч. Пристига 14:55 ч.

В купето, където се намира моето запазено място, намирам един спътник, пътуващ от Варна. Студент – отиващ на изпити. Специалност - Археология. Не мога да повярвам на това!

И въпреки, че си нося книжка за четене, решавам, че ще ми е по-интересно да разговарям с младежа. И не греша. Ерудиран и зареден с много позитивна енергия, Калоян ме кара да се замисля върху много неща, за които в

забързаното си ежедневиe всички забравяме. Освен, че вече е бил на първите си разкопки във Варна и е влюбен в археологията, оказва се, че е рибар и запален колоездач. Обича природата, милее за нея, участва в доброволчески акции, не иска да живее другаде, освен в България.

Тези четири часа пътуване ми се сториха толкова кратки, че почти забравям да правя снимки.

И понеже спътникът ми е от Варна, а влакът преминава из района, който добре познавам, решавам веднага да вляза в ролята на екскурзовод. Влакът преминава през с. Поликрайще и с. Ресен – бързо го ориентирам къде се намираме и къде е моето село.

Приближавайки землището на с. Лесичери, с истинска гордост му показвам Лесичерския стълб, който се вижда от трасето на жп линията. Обелискът, наричан още Марков камък, се издига на височина близо 14 м, край павликенските села Мусина и Лесичери. Той е част от погребално-религиозен комплекс (мавзолей), издигнат в памет на виден представител на местната римска власт и на неговите родители. Надпис, намерен миналия век сред руините, гласи: „Квинтус Юлиус, булеут и жрец на Рома, който приживе и със здрав разум издигна в чест на себе си, баща си и майка си”. Паметникът датира от римската епоха и е единствен по рода си не само в България, но и в Европа. Това именно поражда интерес към него още през 1871 г., когато австро-унгарският пътешественик Феликс Каниц в своята книга „Дунавска България и Балканът” оставя първото описание и акварелни рисунки. Тогава на място са видими и следите от втори подобен стълб, както и други детайли.

Докато разказвам всичко това, осъзнавам, че сме на гара Левски и се сещам да направя бърза фотография.

Гара Левски

Полека-лека влакът преминава през различни населени места, природни скални феномени и разбира се – река Искър, възпята от много поети и писатели – майстори на разказа. Но няма как да не забележа колко много щети са ѝ нанесли хората, със своята недоброръководност.

Правя снимки от влака, или поне се старая да направя.

Природни скални феномени около Искърското дефиле

И неусетно пристигам в София. Каня моя спътник заедно да отидем до моята цел. Той не се колебае много, интересно му е.

Речено-сторено!

Слизаме на гарата. Веднага в метрото и бързо към центъра. Преминавам през Антична Сердика, и естествено си мисля, дали и Никополис ад Иструм ще има същият късмет, да има такава достъпна инфраструктура до него.

Колко ли странно съм изглеждала на гвардейците пред президентството, с моето особено държание.

Докоснах всеки детайл! И въпреки, че е от камък, той излъчваше топлина, топлината на родния дом!

Завладя ме и чувство на гордост! Малка частичка от нашето богатство, от нашето село, се намира в центъра на София, на метри от Президентството и Министерски съвет.

Древноримски надгробни паметници в лапидариума на Националния археологически музей

И тук пътищата с моя събеседник се разделят! Всеки тръгва по делата си! Но аз съм щастлива, че успях да заинтригувам този младеж и се надявам да удържи обещанието си и да дойде в Никополис ад Иструм.

Щастлива съм, че успях да убедя още един човек да търси отговори на въпроси, чрез вглеждане в античността.

На другия ден обиколих институциите, в които трябваше да свърша служебните си неща. Разходих се и около катедралния храм „Свети Александър Невски“ и ето ме пак на гарата, но в обратна посока.

24.01.2020 г. София » Горна Оряховица

БВ2641 "Янтра". Бърз влак със задължително запазено място! Тръгва 18:10 ч. Пристига 22:10 ч.

И въпреки, че си избрах и резервирах място до прозореца, навън беше вече тъмно и се виждаха само светлинките на гарите и населените места, през които преминаваше влака.

Този път купето е пълно. Видимо по-възрастни от мен, някои – пенсионери.

Помислих си, че може би ще си поговоря с тези хора! Но уви!

Всеки от тях беше открил вече, че фейсбук през телефона е „голяма забава”. Слушах ги какво си говорят и не можех да повярвам, как така снимки на цветенца и кученца ги впечатляват толкова.

Не можех да разбера защо четат и на глас разказват за прочетените „жълти новини” и множеството спамове, които те приемаха за достоверни източници на информация. Защо толкова им е интересно какво се случва в чуждите легла и домове? Защо се забавляват с нещастията на другите?

Опитах се да се вмеся с моето мнение, но никой не искаше да ме чуе. Не съм им интересна!

Замислих се! Какъв контраст между пътуването към София и връщането към Горна Оряховица!

Стана ми болно за тези хора, на които сякаш някой им беше изтрил мозъците! Каква разлика в мисленето със студента, с който пътувах предния ден! Има надежда все пак! И тя е в младите хора! Те могат да променят света!